

שלום רב,

כנס המורים השנתי למורי מו"ט בחט"ב תשע"ט עסק בנושא: "חינוך מבוסס מקום: אופקים חדשים במדע ובטכנולוגיה". לכנס זה הוזמנו חוקרים ומורים העוסקים בתחום זה. בכנס התכבדנו בין היתר בהרצאתו של פרופ' דן יקר, שזכה ביום העצמאות האחרון בפרס ישראל. בהזדמנות זו אנו מברכים את פרופ' יקר על מחקריו ופועלו. בהרצאתו בפנינו סיפר פרופ' יקר על שינויי האקלים שהם למעשה תופעה גלובלית, והם משפיעים בין היתר גם על ישראל הקטנה. ישראל ממוקמת באזור רגיש במיוחד לשינויים הצפויים, ואנשי המחקר מנסים להבין. זה 18 שנה שתחנת המחקר של פרופ' יקר פועלת בעיר יתיר, ומהווה דוגמה למחקר מקומי על הקשר הדו-כיווני שבין צמחיה ואקלים. התחנה משמשת גם כמודל להבנת תהליכים במערכת העולמית. מחקר מקומי-גלובלי זה מדגים את חשיבותו של מחקר הנעשה במקום מסוים, וממנו ניתן ללמוד על אזורים נוספים. מחקר זה הוא רק דוגמה אחת הממחישה את הצורך בחינוך מבוסס מקום שהוא הנושא שבו עוסק גיליון זה (33-32).

חינוך מבוסס מקום (Placed-based education – PBE) הוא מונח חינוכי עכשווי המתייחס לפדגוגיות המחוברות למידה מקומית-אקולוגית, תרבותית, לעיתים בעלת תוכן היסטורי, באתר שבו מתרחש החינוך עצמו. בחינוך כזה נעשה שימוש בסביבה ובקהילה המקומית כנקודת התחלה להוראת תפיסות בתחומים רבים וביניהם בתחומי המדעים והטכנולוגיה המתקשרים לתוכנית הלימודים (Elfer, 2011; Sobel, 2004).

גיליון זה פותח בדברי ראש המרכז הארצי למורי מו"ט בחט"ב על חינוך מבוסס מקום, כפי שהוקראו בכנס. לאחריו מופיעים שני מאמרים מ"חזית המדע": הראשון מציג מחקר על השפעת הכמות והאיכות של מי ההשקיה על איכות פרי הפלפל בערבה לאחר הקטיף; המאמר השני סוקר את זיהום האוויר ואת השפעתו על הבריאות.

במדור "הוראת המדעים" חמישה מאמרים: הראשון מתאר את המתרחש במו"פ ערבה בתוך מרחב עשיינות (Make), השני מתאר מחקר על סקר למציאת גגות מתאימים לתליית תיבות קינון עבור הבזים האדומים. השלישי מתאר מחקר על ימי המדע הפועלים במרכזי נוער שוחר מדע; הרביעי עוסק במחקר על למידה שהתמקדה בנושא איכות המים בנחל זורם בשטח בית הספר שבו לומדים תלמידים במישגן, והחמישי עוסק בהתבוננות ככלי לחינוך מבוסס-מקום במדעים.

במדור "משדה ההוראה" תמצאו שני מאמרים: הראשון מציג את פרויקט OSOS אשר יוצר חיבור הדדי ודו-כיווני בין בית הספר לקהילה סביב נושאים במדע, והשני מציג את כתב העת "פרונטירז - מדע לצעירים" המחבר באופן בלתי אמצעי בין עולם המדע ובין ילדים ובני נוער.

קריאה מהנה!
חברי המערכת

33-32

גליונות מס' 33-32 ■ סיון תשע"ט, יוני 2019

קריאת ביניים

ביטאון למורי מדע וטכנולוגיה בחטיבת הביניים

עורכת: ד"ר ארנה פליק

מערכת (בסדר א"ב):

פרופ' בת שבע אלון, אורנה בן עטר, ד"ר אביבה בריינר, פרופ' משנה אילת ברעם-צברי, ד"ר אילנה הופפלד, גב' ורד זיידמן ד"ר תמי יחיאלי, פרופ' ענת ירדן, ד"ר יעל שורץ, ד"ר זהבה שרץ

עריכה לשונית: נדן קלברמן

מידענות: עדי דגן-דדוש

עיצוב גרפי ועיצוב כריכה: ציפי עובדיה

עימוד ועריכה: אבי טל

עיצוב שם העיתון: אביגיל הורוביץ

דוא"ל: adi.dagan-dadush@weizmann.ac.il

טלפון: 08-9378372

תמונות השער החיצוני: בתמונה נראית ד"ר בברלי גודמן מתבוננת במדוזה מסוג חוטית נודדת (*Rhopilema nomadica*) הנמצאת בים התיכון בישראל. מדוזה זו נחשבת למין פולש שהגיע לחופי ישראל לפני כ-40 שנה. היא גורמת לנזקים כלכליים, בריאותיים ואקולוגיים. על מנת להפוך את המדוזות ממטרד למשאב נעשה מפוי של הנחילים בזמן ובמרחב על ידי צוות "מדוזות בעם" בהובלתו של ד"ר דור אדליסט, ביה"ס למדעי הים, אוניברסיטת חיפה. (צילום: ד"ר אמיר יורמן מכון רקנאטי ללימודי ים באוניברסיטת חיפה).

הפרויקט מבוצע עפ"י מכרז 09/07.13 עבור המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך.

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

מרכז מורים ארצי
למו"ט בחט"ב

מינהלת מל"מ
המרכז הישראלי
לחינוך מדעי וטכנולוגי
על-שם עמוס דה-שליט

המחלקה להוראת המדעים

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מדעים
הפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה